

**D. DIONYSII // A RICKEL CARTHVSIANI, // de perfecto
mundi contemptu, // ut pius ita utilissimus heptalo- // gus**

Dionysius <der Kartäuser>

Coloniae, Nov. 1530

De diuersis effectibus ac nocumentis peccati.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-55472](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-55472)

DIONYSIVS CARTH.

rite pensaueris, peccata abhorrebis, de flebis, ac fugies: teque coram diuinæ maiestatis præsentia timorate habebis.

De diuersis effectibus ac nocementis peccati.

Art. XVIII.

Ausæ contrariæ, contrarios solent habere effectus. Peccata autem vitiosique habitus, virtutibus & eorum actibus contrariantur. Quomodo ergo gratia naturam perficit, sic peccatum ignobilitat, lædit, ac

inficit eam. Et sicut virtutes ac dona spiritus sancti vires animæ reddunt ad bene agendum expeditas, ac faciles, a ratione quoque & spiritu sancto bene prompteque mobiles: sic peccata et habitus vitiosi, vires præfatas a bonis retardant, & bona agenda infirmas efficiunt, ad mala proni constituunt: ad diabolicum instinctum passionum impetum assequendum faciles reddunt. Hinc Hugo,

Hugo, go in libro de arca Noe: Animam, inquit, diuino desertam auxilio, quæcunque tentatio impetuerit, subuertit. Beda quoque testatur, quod homo in peccata ruens, spoliatur gratuitis, & vulneratur in naturalibus. Vt itaque ordinatus fiat processus, dicendum quod peccatum mortale, primo, spoliat mentem gratuitis, gratia gratum faciente, charitate infusa, cæterisque virtutibus quantum ad hoc quod sunt meritoria in agendo, sequitur quoque donis spiritus sancti. Secundo, maculat animam, quæ maculatio gratuitorum spoliacionem concomitat, estque amissio spiritalis pulchritudinis ac nitoris. Nam sicut in corporalibus macula est perditio propriæ pulchritudinis ac nitore.

ris, ex contactu alicuius immundi: ita in spiritalibus ponit macula pro amissione spiritalis nitore. Anima autem duplicem sortitur nitorem. Vnus est luminis naturalis, seu rationis. Alius est diuinæ illuminationis per gratiam. Porro dum anima inferioribus terrenis atque carnalibus rebus inhæret agit vtique contra lumen naturalis rationis, & gratiam diuinæ illustrationis: sicque spiritalis nitor quantum ad lumen naturale, minoratur & obfuscat: sed quo ad lumen gratiæ omnino aufertur. Tertio, per peccatum minoratur a cladi naturalis inclinatio ad virtutes: nunquam tamen totaliter tollitur, quātum ad suam radicem, quoniam naturam rationalis creaturæ concomitatur. Quod vero diuinus ac sanctus Dionysius asserit quarto capitulo de diuinis nominibus, bonum naturæ seu naturalia etiam in dæmonibus integra perseverare, intelligendum est de ipsa intellectualium creaturarum essentia, naturalibusque potentijs: non de inclinatione prædicta. Quarto, peccatum ad pœnam perpetuam obligat, sicut de impijs ait Iudas in sua can. Iudas quæ procella tenebrarum conseruata est eis in æternum. In Apocalypsi quoque legitur, Crucia- Apoc. 14. bitur iniquus igne & sulphure, & fumus tormentorum eius ascendet in secula seculorum. Quinto, peccatū conscientiam ipsam amaricat. Quia, vt Sapiens ille scriptum reliquit, præsumit seua Sapien. 17. pertubata conscientia. Vnde & amicorum Iob Iob. 15. quidam asserit, Sonitus terroris semper in auribus impij. Ideo loquitur Hieremias, Amara est Hierem. 2: te reliquisse dñm deum tuum. Peccatum quippe conscientia parit remorsum, qui synderisis remurmurat malo. Hinc gaudium spiritale & pax interna;

terna, ac vera & ordinata lætitia, in impijs locum non habent. Sexto, peccatum mentem indurat, ita quod compunctionis & gratiæ receptum non est: nec intima eius verbum dei ingreditur, sed bonis ac salutaribus rebus resistit: nisi deus omnipotentia suæ clementissimam gratiam impendat, corque mollificet. Ideo in Proverbiorum libro asserit Salomon, Impius quum in profundum peccatorum venerit, contremnit.

pro. 18. Et apud Esaiam dominus ait vitijs habitatio in malo, Scio quia durus es tu, & neruus ferreus ceruix tua, & frons tua aenea. Isti sic indurati, non erubescunt de malo: imo lætantur quum male fecerint, & exultant in rebus pessimis. Vnde de talibus Hieremi. tertio capi. testatur, Frons mulieris meretricis facta est tibi, noluit erubescere. Quo enim quis grauius, diutius, atque frequenter peccat: eo ratio eius amplius excæcatur. Et quanto plus ratio excæcatur, tanto plus errat: tumendo mala pro bonis, falsa pro veris, nocua vana & vilia pro salubribus & fixis ac preciosis. Septimo, peccatum facit peccantem insensibilem, quantum ad ea quæ sunt suæ salutis: idcirco verba dei non sapiunt ei, nec proprium sentit periculum. Hinc quibusdam Moses in Deuteronomio dicit, Non dedit vobis dominus cor intelligens, & oculos videntes, et aures quæ possint audire. Nempe, vt in Actis vigesimo octauo scriptum est, huiusmodi auribus grauius audiunt, et oculos suos comprimunt ne conuertantur & viuuant. Octauo, peccatum interficit animam, quoniam vitam gratiæ tollit ab ea, & veram vitam quæ deus est, priuat eandem: estque peccatum velut cadauer putridum, foetens, turpissimum.

tam deo. Hinc in Apocalyp. tertio legitur. No-
men habes quod viuas, sed mortuus es: non enim in-
uenio opera tua plena coram deo meo. Pecca-
tum quoque (secundum Augustinum) annihila-
tur, quia peccatum nihili est, & nihil fiunt homi-
nes peccando: non esse naturam, sed gratiam amitten-
do. Nono, peccatum vnum disponit ac trahit
ad aliud, ita quod sequens peccatum est pecca-
tum & poena peccati. Est namque peccatum in
se: & per respectum ad peccatum praecedens, est
poena peccati: quia praecedentis peccati demer-
ito, meretur peccator a deo relinqui: sicque diuer-
sa incidit vitia. Vnde iuxta Gregorium, pecca-
tum quod per poenitentiam non diluitur, suo mox
pondere trahit ad aliud. Decimo, peccatum bo-
na meritoria ante peracta facit infructuosa, &
a gloria regni caelestis excludit: quemadmodum
scriptum est, Tollatur impius ne videat gloriam dei.
Vndecimo, de membro Christi facit mem-
brum diaboli, siquidem per charitatem Christo
incorporamur: sed per peccatum mortale chari-
tatem perdendo incorporamur diabolo, qui est
iniustorum caput princepsque. Duodecimo, ho-
minem qui esse debet templum Dei facit infer-
no consimilem. Sicut enim in inferno sunt ignis &
frigus, foetor, caligo, vermis, confusio, sitis, odi-
umque boni honesti: ita in peccatore est ignis irae
impatientiae, auaritiae, frigus inuidiae, foetor lu-
xuriae, vermis conscientiae, sitis concupiscentiae,
inordinatio atque perversitas animi, detestatio
quoque virtutum.

Decimo tertio, facit instabilem, peccator nam-
que omni vento passionum, tentationum, ac vi-
tiorum prosternitur, agitur, & circumfertur:
que

Gregori^o

quemadmodum scriptum est, In circuitu iustorum
 Psalm. ii. pii ambulant. Sunt enim tanquam pulvis, quem
 Psalm. i. a. projicit ventus a facie terræ: eo quod corda eorum
 non sint per vigorem virtutum summo, & incommutabili
 vni vno ac simplicissimo bono infixa: ideoque in rebus
 creatis vagantur, menteque dividiuntur, & inordinatissime
 afficiuntur. Vnde in libro Trenorum primo loquitur
 Hieremias, Peccavit Hierusalem, propterea instabilis facta
 est. Insuper sicut esca in hamo decipit piscem, sic
 peccatum fallit peccantem: quia dum vane in
 pieque delectat, ad tristitiam sempiternam perducit.
 Hinc decimo quarto de civitate dei Augustinus. Augustinus. Dicere
 possumus omne peccatum esse mendacium: non enim
 peccamus nisi ea voluntate, ut bene sit nobis: & tamen
 hinc male est nobis. Rufinus peccatum assimilat
 peccantem serpenti, quod dicitur super pectus, &
 comedit terram: sic peccatum terrenis inhaerent, &
 eis se satiare laborant. Peccatum quoque peccantem
 fatuum esse demonstrat, quia peccando quisque seipsum
 magis onerat, gravat, & opprimit. Ligna quibus
 in inferno crematur, sibi supra dorsum ponit, &
 colligit. Ipsi etiam serviunt qui nihil nisi eius
 damnationem requirunt: tantoque eum gravat
 us cruciabit, quanto sibi plenius serviunt. Insuper
 peccatum veram libertatem tollit, atque miseriam
 Ioh. 8. efficit servitutem: quia (ut apud Evangelium salu-
 tor testatur) omnis qui peccat, servus est peccati.
 Augustinus. Propterea quarto de civitate dei Augustinus
 dicitur: Bonus etiam si serviatur, liber est. Malus etiam
 si regnet, servus est tot dominorum, quorum
 tiorum. Itemque quarto de civitate dei, Arbitrium
 hominis tunc vere est liberum, cum vitis peccati
 cati

catifq; non feruit. Salomon quoque in Proverbi- **Pro. xliij**
 orum libro protestatur, Iusticia eleuat gentē, mi-
 seros facit populos peccatum. Si enim pœna fa-
 cit hominem miserum, multoq; amplius culpa:
 tanto utique amplius quo detestabilior est culpa
 quam pœna. Vnde duodecimo de trinitate Au- **Augustin.**
 gustinus: Velle, inquit, quod non decet, miserrim-
 um est. Et denuo, Sola mala voluntate quisque
 miser efficitur: sed inferior potestate, qua deside-
 rium malæ voluntatis impletur. Et quia peccator
 vanis inhæret, peccatum finaliter eum qui pec- **Rom, 6.**
 cat inanem vacuumque relinquit, dicente Apo-
 stolo ad Romanos, Quem fructum habuistis tūc
 (scilicet in peccatis quando peccastis) in quibus
 nunc erubescitis? Nam finis illorum mors est. Pre-
 terea peccatum præcipue grauat peccatorē tpe
 mortis: facit enim eum dolere de temporalium
 rerum, videlicet deliciarum, diuitiarum, honore
 quoque seculi huius, quæ inordinate dilexit, amis-
 sione: facit quoque eum timere de diuini iudicij
 distictione, infernali punitione, & dæmonū oc-
 cursione: qui tunc potissime nituntur peccatorem
 ad desperationem ac alia mala inducere, tūcq;
 dolet iniquus q̄ tempus suum tam ifructuose ac
 vitiose expendit & perdidit: sed hæc est pœniten-
 tia sera. Adhæc autem post mortem peccata ines-
 fabiliter grauant iniustos, quoniam coram iusto
 dei iudicio ostendunt eos confusione ac pœna æ- **Matth. 23**
 terna dignissimos: merenturque audire verbum
 illud terrificum, Ite maledicti i ignem æternum.
 Participazione suffragiorum ecclesiæ spoliāt re-
 probos, irreparabiliter quoque tenent eos a sum-
 mo bono, & fonte felicitatis auersos. Postremo si
 cut peccata nocent existentibus in peccato, ita
 O grauat

DIONYSIVS CARTHVS.

Gravant, et eos qui poenitendo a peccatis se recu-
 hunt. Primo quia gloria primæ innocentie nunquam
 recuperant, sicut semel corrupta, nunquam erit vi-
 go. Secundo, quia ad temporalem obligat poenam, et
 delictet dignam satisfactionem. Tertio, quia re-
 tardat a gloria, quam poenitens non intrabit, et
 nec ab omni reatu maculaque purgatus, ad be-
 ptismalem redeat puritatem. Quarto, quia tempo-
 pus amissum atque præteritum quod sibi cuius
 premio conquirere potuit, nunquam recuperabit.
 Frequenter quoque cõtingit, quod peccator poe-
 nitens ex pristinorum vitiorum suorum reliquiis
 manet repidior in affectu, ad fastidium boni pro-
 cliuior, ratione obscurior, ad bene agendum in-
 bilior, ad resistendum malis fragilior. Ea pro-
 pter

Augustin

undecimo de ciuita. dei Augustinus dicitur,
 Mens nostra, cui ratio & intelligentia natura-
 ter inest, vitijs quibusdam tenebrosis ac veteribus
 inualida est: non solum ad inhærendum fruendo,
 sed etiam ad perferendum incommodabile lumen:
 donec de die in diem sanata ac reuiuata fiat tan-
 tæ capax felicitatis. Ex quibus patet quod insipienter
 se habeant qui tardant conuerti, & post certum
 tempus dicunt se velle omnino conuerti, interim
 in suis vitijs permanentes. Non enim rite perpendunt
 quanta interim damna, pericula, incidant. Proinde
 peccatum semper pluribus nocet. Primo ei qui peccat.
 Secundo, proximis, & toti ecclesie: quia interim
 proximus scandalizatur, & ipsa ecclesia adest
 standum contra diabolum quodammodo minuitur
 ac infirmatur, in eo qui impie conuersatur. Tertio,
 nocet in purgatorio constitutis, quoniam minus
 iuuantur tam efficaciter ab iniustis sicut a bonis.

DE ENORMITATE PEC. Fo. 98

Quarto, nocet damnatis, quia quo plures in infernum descendunt, tanto est illic maior horror, vulnatus ac cruciatus: siquidem ibi locum non habet quod dicitur, Solatium est misero socium habere miserie. Quinto, nocet quodammodo beatis in patria, per modum subtractionis: quo etenim copiosior est numerus beatorum, eo premium accidentale fit maius ex societate felici, vno de felicitate alterius gloriante. Postremo ex reciduatione in pristina vitia, incurrit peccator plurima mala ac damna: nam culpa fit grauior ad dimittendum, Hieremia testante. Quam vilis facta est nimis iterans vias tuas. Vulnus quippe iteratum, difficilius tardiusque sanatur. Deus quoque fit difficilius ad placandum, diabolus fortior ad possidendum: quemadmodum Christus in euange. ait, quod tunc vadit diabolus & assumit alios septem spiritus nequiores se, & ingressus habitabit ibi. Fiuntque nouissima hominis illius peiora prioribus. Peccatum etiam fortificatur ad praeualendum rationis iudicio, sicut de se loquens asserit Augustinus. Plus valebat malum inolitum, quam bonum insolitum. Demum & ipse peccator fit impotentior ad surgendum. Ecce mi precharissime, quanta & quam ineffabiliter mala incurrit homo peccando. Et utique si ista peccati nocumenta legendo & cognoscendo, vitam non corrigis, peccata non detestaris, puritati coram deo non instas virtutum, inexcusabiliter culpabilis comprobaris: neque naturalē egregiæ tuæ indolis probitatem, id aliquo concedet modo. Elucescit autem ex his quam vere ab Aug. dictum sit xij. de ciui. Idem dei. Peccatum nocet naturæ, & per hoc contra naturam est: quo tamen vitio magna multumque

Hieremi. 2

Luc. 11

Augusti

Idem

laudabilis ostenditur ipsa natura. Cuius enim
tione vitium vituperat, proculdubio natura
datur: nam recta vitij vituperatio est, quod
dehonestatur natura laudabilis.

De nocumentis & effectibus peccati
alis. Art. XIX

Vibusdam satis videtur, si a
libus peccatis abstineant, inferna
que tormenta euadant. Unde
nialia vitare non enituntur, nec
genti cordis insistent custodire,
ad perfectionem feruntur: sed

quodam mediocritate deo seruire contenti
non cum metu, tremore, atq; timore suam

Philip. 2. ram operantes salutem, iuxta apostolicum
mentum. Isti sunt plurimum imperfecti, & in
numero damnabiliter fallunt seiplos ac per
non attendentes peccatorum venialium
menta, & quod mortale nequeat euitare, ven
nialia abijcere non conatur, Salomone dicitur

Ecclesi. 19. Qui negligit modica, paulatim decider. V
cundum Hugonem, talium conuersatio est

Hugo rumq; periculosior, quam eorum qui grauit
cant: non quod in seipsa deterior sit, sed qu
terdum difficilius conuertuntur: & non put
se in peccatis esse mortalibus, mortalibus
bescunt. Hinc secundum Greg. aliqui in pec

Gregori. minoribus tanto periculosius accēt, q̄to illa
ra sunt. His q̄ppe timendū est valde q̄d in
iij. loquit̄ Chrs. Scio opa tua, q̄a nec calidus
nec frigidus. Vtinā calidus esses, aut frigidus
nūc q̄a tepidus es, incipiā te euomere ex ore
Ut ergo mi amantissime ad plenissimam
ationem te dones, et minora sicut maiora
pecc